

Громадська Думка

ЧАСОПІСЬ ПОЛОНЕНИХ УКРАЇНЦІВ у ВЕЦЛЯРІ.

ВИХОДИТЬ ЩО ЧЕТВЕРГА Й ЩО НЕДІЛІ.

ПЕРЕДПЛАТА:
(Щодн. 1. прик. в таборі 3 ф.)
" " кеса таб. 4 ф.)
На місяць в таборі . . 25 ф.
поза табор. 30 ф.
На 3 місяці в таборі 75 ф.
" " поза таб. 90 ф.

АДРЕСА:
Ukrainischer
Unterrichts-Ausschuss
Lagerzeitung
— in Wetzlar. —

Видав „Видавниче Товариство імені Б. Грінченка“.

Ч. 41. (88).

Четвер, 21. червня 1917.

Рік III.

Український Військовий З'їзд у Київі.

Відкриття з'їзду.

У „Київській Мислі“ в 19. маю ст. читаємо:

Вчора в будинку Педагогічного музею відкрито український військовий з'їзд, скликаний в ініціативі Української Центральної Ради і Комітету по організації українського війська в представників українських груп і організацій фронтових і задій військових частей, балтійської і чорноморської флотів, окремих гарнізонів та інших військових організацій.

Складуючи сей з'їзд, Центральна Українська Рада звернула см до до української фракції петроградської Ради робітничих і солдатських депутатів а прошенням допомогти тому, щоб всі делегати могли прибути на з'їзд. Рада депутатів підтримала прошення Ради перед окремими військовими частями.

Загалом на відкритті з'їзду прибуло зверх 400 делегатів—як солдатів так і офіцерів,—що разом з місцевими військовими делегаціями і делегаціями від найближчих до Київа задій частей дало приблизно до 700 людя представників.

З'їзд відкрив председатель Центральної Української Ради проф. Грушевський, повітаній бурливим овациєю і окликами „Слава!“

На чергі вибори президії, а при воду яких розгорається гараж дискусія. Більшість прийняла ухвалу вибрати до президії представників від фронту, в задії, флоту і Центральної Ради. У склад президії вибрано: С. Петлюру (від фронту), поручника Міхновського (від задіїв), матроса балтійської флоти Письменного (від флоту) і В. Винниченка (від Центральної Української Ради). Почесним председателем з'їзду вибрано М. Грушевського, а в склад президії запрошено команданта 1-шого українського полку ім. Богдана Хмельницького, полковника Капкана.

Потім почала ся ділова частина з'їзду. По виборі президії председатель з'їзду С. Петлюра предложив всім неделегатам опустити салю за сідань, а особам, які не вспіли отримати на місцях делегаційних повноважностей, звернути ся до комісії за провідністю мандатів в цілі допущення Іх до тимчасової участі в з'їзді до того часу, поки не викажуть свого представництва необхідними документами. В закінку з висловлен-

юю пропозицію повстало питання, чи уважати теперішній з'їзд відкритим для посторонньої публіки, чи зовсім тайним, виключно делегаційским. Більшість голосів прийняла посередні ухвали, що частина з'їзду, присвячена обговоренню чисто воєнних справ, буде тайною, а у всіх інших справах будуть вести ся за сідання якно. Для вложження привітів від різних політичних і громадянських організацій ухвалено присвятити окреме засідання.

Промова С. Петлюри.

Потім в гарно привітному промовою звернув ся до з'їзду председатель. „Чолом—говорив він—представникам української армії, що в тажку, критичну хвилю заявили ся на з'їзді, щоб виявити волю тих організацій, котрі Іх вибрали. Ними перед українською нацією відкривають ся перспективи широкого національного життя. Свідомість того наповнила сердця Українців великою радістю, але ся радість спілтається ся заразом в сумом і трівогою, поневолі викликаними політичними подіями останніх днів.“ Беєднік закликав з'їзд до обективної, спокійної правді, з підчиненням порівняння серця приказам холодного розуму.

Резолюції з'їзду.

Як доносить „Русское Слово“, дні 22. и. ст. мая з'їзд ухвалив ряд резолюцій в справі устрою України. З'їзд постановив жадати, щоб всю адміністрацію на Україні негайно перебрали всі нації, які заселяють Україну, по принципу пропорціональності і щоби зі скарбу виасигновано засоби у розпорядімість Української Центральної Ради на українські національні потреби.

Даліше з'їзд ухвалив: від осені 1917 року Тимчасове Правительство повинно завести науку в школах України на українській мові і забезпечити права меншини. З'їзд уважає обовязковою українську середню й вищу освіту. Здійснення цього поручається Центральній Українській Раді.

Військову освіту аж до відкриття української Академії генерального штабу треба переводити в житті в українському дусі. В наукових військових командах армії і флоту наука Українців повинна по можності відбувати ся в українській мові.

У земельній справі відбулося спільне засідання членів з'їзду з членами кооперативного з'їзду, в результаті якого прийто таку резолюцію: „Право власності на землю автономної України повинно належати виключно до народу. Умови розділу землі установити український Сойм на основі справедливості і рівності всіх тих, що живуть на Україні. Користування лісами, водними і мінеральними богацтвами, повинно бути уладжене на принципі загальності“.

У харчевій справі прийнято революцію, в котрій говорить ся про необхідність передати всю харчеву справу в руки ворганизованого селянства.

Як доносить „Утро России“ в 23. и. ст. мая в Київі, український військовий з'їзд, в огляду на те, що у війську, угомлених за 3 роки війни, зменшила ся більша енергія і дисципліна, а справі оборони грохнуть небезпека,—призначав необхідним як найвидічче розв'язати боротьбу з таким упадком духовної і реальної сили. Для аміція військових частей в одну цілість потрібна негайна націоналізація української армії; всі офіцери і солдати повинні виділити ся в окремі часті. На фронті виділені відбувається ся ступнєво; що торкається флоту на Балтійському морі, треба комплектувати діякі в українських командах. В Чорноморській флоті, яка складається виключно з Українців, дальніше доповідання переводить ся тільки Українцями. Для практичного адієння цього треба утворити український генеральний комітет, що працював би в контакти з російським генеральним штабом. Старовинні українські прапори, котрі зберігаються в державних музеях Петрограду, Москви й інших містах, треба негайно передати до київського українського національного музею. Розпорядки про український відділ передано верховному командантові та міністрові війни; вони повинні бути негайно затверджені.

Перший український полк, що формується у Київі, одержав назву „1-й український полк ім. Богдана Хмельницького“. Зваживши, що вся війна в справу не народів, а імперіалістичної політики пануючих класів, постійні військо, як орудіє панування буржуазних класів, не відповідає змаганням народу, тому український з'їзд, закладаючи перший фундамент, ставить своїм завданням, щоби українська армія по війні зробила ся армією народу.

Телеграма петроградської Ради робітничих і солдатських депутатів.—Делегація для переговорів у Петроград.

П. Т. А. у телеграмі в Київі доносить:

Петроградська Рада робітничих і солдатських депутатів звернула ся до Українського Військового З'їзду з телеграмою, в котрій доносить, що справа творення окремих національних військ буде представлена на порішніє всеросійського з'їзду, який відбудеться ся 14. и. ст. червня. Окрема комісія при участі представників національних організацій і генерального штабу обговорює питання переформування запасних частей і утворення національного війська. Виконуючий комітет Ради робітничих і солдатських депутатів просить Український Військовий З'їзд звернути ся до Українськів—солдатів в закликом стримати ся від самовільних явочних починів в сїй справі аж до скликання всеросійського з'їзду. Український з'їзд відповів, що Українська Центральна Рада і військовий з'їзд висилують на дніах делегатів до правительства і Ради робітничих і солдатських депутатів з їх ухвалами у сїй справі. Від результатів переговорів залежатиме спосіб і порядок формування українських частей.

Як повідомляє „Русское Слово“ з 24. и. ст. мая, телеграма виконуючого комітету петроградської Ради робітничих і солдатських депутатів в справі національних військ викликала на українськім військовим з'їзді велике заворушення. Важливо членів з'їзду запропонували вислати виконуючому комітетові дуже різку відповідь. Вінниченко і Петлюра вивали з'їзд до спокою і вказували на необхідність піддерживати контакт як з Тимчасовим Правителством, так і з Радою робітничих і солдатських депутатів. По бурливій дискусії з'їзд ухвалив вислати у Петроград окрему делегацію для переговорів з виконуючим комітетом.

Українська Військова Генеральна Рада.

На з'їзді вибрано Українську Військову Генеральну Раду. У склад увійшли: генерал Іванов, полковник Павленко, полковник Пилькевич, полковник Капкан, підполковник Поплавко, поручник Чернявський, підпоручник Міхновський, прaporщик Певний, прaporщик Потищко, прaporщик Селецький, рядовий Граж-

дан, рядовий Ровинський, матрос Письменний, авіатор Полозів, лікар Луценко, військовий урядник Горемика, письменник Петлюра і письменник Винниченко.

ДУМКА.

(При читанні історії України).

Народа рідного історію читаю
І мисленно ряди віків переживаю,
Віків народного страждання і
терпіння...
За поколіннями я бачу покоління
Своїх дідів; вони з дитинства аж
до гроба,
Обтягнені ярмом, працюють, мов
худоба,
Страждають—не живуть, вмирають
сі сі рікими:
Кати жорстокі заупоють ся над
ними
І не дають рабам сердечним од-
починку,
Міняють на собак і продают на
ринку,
Немов бездушну річ, або яку скоч-
тину...
А люд мовчить, терпить нещас-
ний до загину.

* * *

О, скільки перенес в життю він
алої карі!
З усіх сторін орди ворожі, наче
хмарі,
Невпинно раз-у-раз на його на-
сували,
Катів нові кати з віками заміняли.

I хто не мордував народ мій без-
таланний?

Татарин, Лях, Москаль—усі його

тирати:

Усі бежалисно в багно його топ-

тали

I по черзі в життє отрути під-

ливали.

Зростали предки наші, гимули

в неволі

Й не бачили границь ворожої сва-

волі;

Важкий тягар синам передавали,

внукам...

Кінця здавало ся не буде лютим

мукам,—

Здавало ся, що гніт лихого без-

талання

В серцях людей людські заглу-

шить почування

I що народ, в життю не бачивши

відряди,

Загубить віру в торжество святої

правди.

Здавало ся... але народ сей без-

таланний

В собі таїв духовні сили нечувані!

I сили ті страждання так загар-

тували,

Що знищить Іх ніакі муки не

здолали.

Вони росли, а нині за одним уда-

ром

Нежданно вибухли страшним ог-

нем—пожаром,

I „рабська нація“, неволею прибита,

Переродила ся в очах цілого світу.

1917 року.

Zet.

З'РОСІЙСЬКОГО ЖИТТЯ.

Нове зібраннє повної Ради
ссолдатів і робочих всієї
Росії.

Петроградська телеграфна аген-
ція доносить: В Петрограді отворе-

но головне зібраннє Ради солдатів і робочих цілої Росії. Насіло по-
верх 700 делегатів з провінцій. Його заповіли давніше й жадали мирових
умов союзників для наради на цім зібранні.

Подоляк.

Політичний куток.

3) Щіль і завдання політики.

Політика не тільки творить за-
кони й заставляє виконувати їх—
она ладна життєві відносини своїх
горожан і не лише у внутрі своєї
держави, але й поза її межами. І
ціль політики є піддерживати, здій-
снювати, переводити змагання своїх
горожан. А піддержує вона зма-
гання тільки таких своїх горожан,
які роблять політику в даний час.
Значить ся, в 1914 р. вистарчило
бувшому Миколі ІІ, російському ца-
реві, видати приказ ставати в армію і
ти війною на неприятеля, а десятки
мільйонів народу, пригноблених алі-
яннями життя, стають мовччи в ряди
ї, не питуючи „за віщо?“, проли-
вають людську кров.

Зраз після 35 місяців воювання
той же самий народ каже: Всі кон-
тракти, які зробило старе царське
правительство зі своїми союзниками
оголосити перед народом, щоби
знали, чи слід далі воювати, чи ні!
Спитаємо ми, чому зараз, як тіль-
ки почала ся війна, робочий народ
не заходав оголосити контракту,
який силою гнав в окопи? Просто
тому, що народ за малим виником
держав себе з далека від всякої по-
літики, ні про віщо не питав, і ста-

Монархістичний рух у Росії.

В Петрограді відбула ся велика
монархістична демонстрація. На Забалканському проспекті зібрала ся
тисяка народу. Неслі таблиці з на-
писами: „Хай живе руський цар!“
„Верніть нам руське царство!“ В
Київі—як пише „Кіевская Мисль“
істнє організація реакційних офі-
церів, що постійно відбувають схо-
дини. Організація стоїть в тісних
зносинах з офіцерами на фронті.

Американські акції царя.

Швайцарські часописи доносять,
що безчисленні мільйони, які цар має,
є в американських акціях, з яких
тільки 50 мільйонів є в товаристві
залізничім Пейсільванії, а 20—в
акціях ньюйорської підприємельної
залізниці. Цар доручив російському
консулові в Америці, той „малень-
кий маєток“ відложить на бік та
заховати в безпечно скованку.

Нові російські республіки.

„Daily Chronicle“ сповіщає в
Петрограді: Військовий округ Ір-
кутськ проголосив свою самостій-
ність. Так само й Царицін, осередок
нафтового промислу, проголосив са-
мостійну республіку. Місто Кірсанов
в провінції Тамбовській проголоси-
ло свою республіку. Півостров
Крик проголосив свою самостій-
ність. Військовий губернатор Мукден-
ську независимо.

Англійський консул в Одесі за-
кликає всіх англійських підданіх
покинути губернію через анархи-
стичні відносини, які панують в цій
губернії.

Нова банка в Росії.

Петроградська телеграфічна аген-
ція доносить, що правительство
назначило від 14. червня нову банку
всіх досі звільнених від військової
служби.

Рада робочих про долю Миколи Романова.

В Штокгольму доносять: На
вуже бурливим засіданні Ради ро-
бочих і солдатів предложено домага-
ння загальніх радикальних
способів революції. Погляди перей-
шли в хаос (замішанні), як прийшло
на чергу інтерновання Николая II.
Загально кричали: „До Петрова-
ловської кріпості!“ Другі домага-

ло ся так, що політика підтримала
змагання тих, які близче П стояли
—значить ся всіх тих, що були за
війною. Став зараз народ близче до
тієї політики—она приносить йому
життєві полегчення. Коротко кажучи
—політика задовільне змагання,
бажання в першій мірі тих, хто
стоїть найближче до всяких політи-
ческих справ, питань, рухів і т. д.

Політика може бути двоюза: та-
ка, яку диктус, показує самий розум,
і така, яку підказує чуття. Інакше
скажемо: є політика розуму й по-
літика чуття.

До політики чутя можна відно-
сти всі релігійні війни, а головно,
війну хрестоносних походів в серед-
ніх віках. І цей рід політики сьогодні
повоїв сам по собі никне. В
сьогоднішніх часах держать ся всі
того, що—„політику творить розум,
а не серце або душа“. Розумна по-
літика мусить дбати, щоб держава
допомагала бідним, щоб силу здо-
ровля народу дорогою соціальних і
економічних умов розвинутти, щоб
держава мала як найменше негра-
мотних людей і т. д. Інакше: ціль
розумної політики є в самій державі,
чи краю, і то та, яку підсував
життя широких народних мас. По-
літика розумна каже так: Не народ
для держави, а держава для народу.
Значить: держава має служити ін-
тересам народу і народні змагання

повинна держава сповідяти. Як бачи-
мо, то розумна політика мусить
містити, відбивати в собі бажання
народу. Але ж бажання можуть бу-
ти різні: одні можна виповнити,
другі—ні. Розумні політики мусять
дивитися ся тоді з погляду практики.
Коли даниє бажання є корисним
і має практичну вартість для горо-
жан в державі і дастися здійснити
—тоді переводити ся воно в життя.
Буває часто таке, що корисне для
одного верстви народу або нації—для
другої є шкідливим. Хочби таке:
втворення границь, знесення міста
є для багатих індустріїв, поміщи-
ків шкідливе, а для робочого народу
корисне. Або інше: „самостійність
України“ є корисною для україн-
ського робочого народу, а не ко-
рисною для Росії. (Бо російське
правительство хотіло б і далі че-
пати всі зиски з українськ. земель).
чи якесь питання з боку практи-
чного. Чи дастися ся те або друге питання перевести в життя? Коли й
при яких засобах боротьби? Возви-
мім питання про „Вільну, Самостій-
ну Україну.“ Чи може бути Вільна
Україна? Розумний політик розібрав-
ши, що принесе самостійність Україні
робочому українському народові,
приходить до висновку: Повна неза-
лежність, чи то політична чи еко-
номічна, для кожного народу має
велику користь і забезпечує доб-
робут тому ж народові. Спітаєте
розумного політика, коли буде „Віль-
на Україна“ Відповість вам: „Це залежить від вас самих; чим силь-
ніше будете підносити свій голос за
„Вільною Україною,“ чим більше з
вас стане цього домагати ся,—тим
скорше її те домагання здійснить
ся.“ Розумний політик каже далі:
Всіх засобів до боротьби зараз не-
має. Мусимо тим оружжем почина-
ти політичну боротьбу, яке ми за-
раз маємо, а то: агітація, збори,
віча, часописи, книжки і т. д. І при
тих засобах, які в даний момент є
можливі починає боротьбу політи-
чну. Чим більше з таких засобів до
політичної боротьби, чим більше
люді беруть участь в тій же бороть-
бі, тим жвавіше й скорше веде така
боротьба до бажаної цілі.

(Далі буде).

лися негайного переведення його до Кронштадту, деякі стояли за засудження його народним судом. Один поставив внесення під голосування, що царя треба вислати до копалень в донецькім басейні, або до катережних копалень Сибіру. Председатель не піддав цього під голосування, бо воно лежить поза правом рішення з боку Ради солдатів і робочих. Опісля голосовано над переведенням царя до Кронштадту. Оскільки можна було почислити голоси в бурливим засіданні, більшість заявила ся за переведенням.

Сибір домагається миру.

З Базеля доносять: В Омську видав революційний комітет публичну заяву, в якій домагається відірвання від європейської Росії Сибіру і власної Республіки, як що Петроград негайно не закінчить війни.

Штрайк робочих в Петрограді.

В Петрограді вибух наново штрайк у фабриках, де вироблюється муніцію і оружжя. Загалом штрайк обхопив 120 фабрик. Справаджено до Петрограду козаків у повномісному узброєнні. Тиша перед бурею панує у столиці Росії.

Діяльність ради солдатів і робочих в Штокгольмі.

З Копенгагена доносять: „Політіка“ розмову свого кореспондента з Юліаном Вайнбергом, послом Петроградської Ради солдатів і робочих, який заявив: Виконавчий виділ Ради робочих і солдатів установив комісію для сполучки з заграніцєю. Вона складається з чотирьох членів, між якими в звісний Аксельрод і Рубанович. Вона творить заграницький відділ в Штокгольмі. Її діяльність полягає в тому, щоби щоденно видавати часопис в останніми російськими вістями і військовими російськими часописами та телеграмами, висилані окремим кур'єром в Росії. Часопис виходить в мові німецькій, французькій та англійській і має назву: „Бюлетен Ради робочих і солдатів, відділ для міжнародних зносин“. Вона ставить собі цілю всі фальшиві вісти про раду і відносини революційної Росії спростовувати. Виконавчий відділ установив ще другу комісію, яка займається міжнародною соціалістичною конференцією. Вайнберг говорив: Ми присладам велике значення цій конференції і скликання П уважаємо дуже важним. В комісії сидить тому ціла президія Ради робочих і солдатів. Делегатів до поїздки у Штокгольм вже вибрано. Ця делегація має прибути у Штокгольм в найближчий тиждень; вона є уповажена всіми повновластями Ради робочих і солдатів.

Поворот російських політических.

Із Швейцарії доносять 14. червня: В найближчих дніях виїжджає 300 російських емігрантів, „неблагональжників“ за давнього правительства, які сиділи в Швейцарії. Вони йдуть через Франкфурт і Німеччину до Росії.

Жадання кронштадських повстанців.

„Нове Время“ подає дія 3. червня жадання Кронштадських повстан-

ців, якими верховодять більшовики. Вони домагаються ся негайного скликання Установчих Зборів до Кронштадту, видачі царя під Іхню владу, знесення закazu правительства, що до кари смерті, як завчасного для революції, увянення всіх, що в за продовженні війни до побідного кінця, не виключаючи Керенського. Частина жадає вислання воєнного корабля „Александра II“, щоби ним вдарити на Петроград проти міністерства і ради робочих.

Як прийняла Росія ноти союзників.

Англійська часопис: „Daily Chronicle“ сповіщає з Петрограду: Прийняття англійської та американської ноти мусить усунути всі сумніви, що до спільногопорозуміння в Радою робочих і солдатів неможливо прийти. Іх оголошення викликало вибух обурення в більшості соціалістичної та радикальної преси. Всіх союзників осуджено однаково. В тих нотах бачать Росіяне старі імперіалістичні воєнні ціли тільки в інший закритій формі. Вільсон є найбільш винуватець. Його ціли, поставлені дуже обережно, означують тільки звучні, пусті фрази. Америка є зранене місце російських революціонерів. Вони не можуть простити, що Америка приступила до війни. Англійську ноту відкидають тому, що в ній підносять претензії на німецькі та австрійські провінції для Польщі та Ельзас і Льотарінгії для Франції. Орган Горького критикує ноти Ідкою сатирикою, як яківки перед тим. Орган большевиків і соціал-революціонерів вілівається ся великим обуренням в словах, які переходять в образу, і заявляє, що соціал-революціонери мусить зоружити ся, щоби боронитися перед союзниками. Орган Ради робочих і солдатів заявляє: Тому що правительство не сховнило свого обовязку, в річкою народу сказати свою думку. Але від себе додає „Daily Chronicle“, що теперішній стан Росії не дає зовсім права Раді робочих і солдатів займати таке горде становище й вимушувати мир на цілім світі.

Агітація групи Леніна.

„День“ подає ряд статей проти Ради робочих і солдатів, якої вплив на маси щораз меншас і закликав правительство до гостріших способів проти анархістичних елементів групи Леніна. Коли Церетелі Скobelев не зроблять кінець агітації большевіків, то прийде скоріше кінець, як вони того сподіваються.

„Біржевая Газета“ надається з боку Керенського сильнішого виступлення проти сторонників Леніна. В буржуазних кругах Москви підносяться яківі голоси, що Леніна треба поставити перед воєнний суд.

Заповідь крізи в двох тижнях.

Із Штокгольму доносять на основі „Біржевої Газети“, що міністерство комунікації Некрасов, хоча говорив дуже рожево про положення, додав, що найтяжча година для російської революції саме приходить. В найближчих двох тижнях мабуть рішити ся питання не тільки влади правительства, але й загальна доля Росії.

Сподівана кріза в Росії.

Із Штокгольму доносять до Швейцарії: Ціла атмосфера в Росії є тяжка і напружена, небавом доживем до важких подій. Уступлення міністерства, але символом крізи цілого кабінету. Ціле правительство захищане на своїм становищі. Всі мають вічні суперечки з Радою робочих і солдатів. Небавом мусить наступити зміна кабінету. В різких групах соціал-демократії приходять до влади більшовики і вони належать ся при теперішніх виборах мати велику більшість. Деякі в кождім дні мають більший вплив на події. При зміні кабінету мусить числити ся з сильнішою мировою струєю в Росії. Про окремий мир немає бесіди, але Росія буде більш натискати до мира союзників. Оповідають, що місія Англії Henderston'a закінчила ся тим, що він замість звіднати провідників соціал-демократії до гострішої війни, сам став прихильником мира. Загалом непорозуміння між Росією та Англією став щораз більше.

Нова суперечка Ради робочих і солдатів з правителством.

До Штокгольму доносять з Петрограду, що на ново розгорівся пальній спір між Радою робочих і солдатів та правителством з другого боку. Правителство розпорядилося випорожнити фабрики в Петрограді, оправдуючись труднощами довозу. Рада робочих бачить в тім політичний підступ і підоарівав, що правительство хоче усунути робітників з Петрограду, щоби визволити ся з під Іх контролем. До цього дала причину передовий Керенський, який хоче визволити ся з під диктатурою робітників. Соціалістичні міністри спротивилися цьому дуже рішуче. Чернов, Скобелев і Церетелі не хотіть тепер працювати в тім кабінеті, де є Керенський, хиба що відкликається розпорядок евакуації фабрик. Ціле робітництво стоїть за соціалістами, а за Керенським стоїть селянство. Робітники уладили в Петрограді великанські демонстрації проти випорожнення фабрик, які довели до різких наджиттів. Про який небудь порядок немає бесіди, бо міліція страйкує. Керенський не хоче добровільно уступити. Грозить нова кріза.

Бунти і втечі в російській армії.

Часопис „Дагблайдет“ доносить, що міністерство війни Керенський дістав відомість про бунт в армії. Кілька полків відмовилося слухати розказів і виконувати службу. Одні з них заарештували усіх офіцерів. Тимчасове правительство порішило розбройти чотири полки.

З другого боку правительство старається ся спинити утечі. В Ніколаєві задержано 400 дезертирів і 1200 віткачів завернено до Одеси.

У Київі й Харкові людність підперла військо в арештовання дезертирів. Селяни відмовляються ся давати захист віткачам з фронту.

Масові утечі з армії.

Швейцарська часопис доносить звідомлення українського бюро в Швейцарії, що число російських віткачів добігає кілька мільйонів. Ро-

сійський фронт з того приводу так ослабився, що союзники не можуть зовсім сподівати ся якої небудь російської офензиви. Правителство не має ніякої змоги сьому против'єти.

Вісти зі світа.

ГРЕЦЬКИЙ КОРОЛЬ ЗРІК СЯ ПРЕСТОЛУ.

На ноту, поставлену Греції від Франції, Росії та Англії, король грецький Константін зрік ся престола в користь свого молодшого сина Олександра, обмінавши наслідника престола Юлія. Король з наслідником престола виїде на французькім кораблі через Італію до Швейцарії.

Причину натиску антиту на Грецію часопис почвірного порозуміння пояснюють потребою зedнання Греції, що розбилася на дві часті, себто на королівську і республіканську під Венізельосом.

В дійсності причина була: загарбні хліби, які росте в Фесалі, для французького війська, якому не можна його доставити через підводні судна. Французи поставили над Грецією диктатором свого комісара Жонара.

ШТАВНІНГ ПРО ШТОКГОЛЬМСЬКУ КОНФЕРЕНЦІЮ.

Штавнінг, провідник данської соціал-демократії, вернувшись з Штокгольму, так говорить про конференцію в справі мира: Ми знов стіммо перед критичним моментом. Праця над миром знов находить перепону у шовіністичних стремліннях. В головних точках одержали ми на конференції ясність в поглядах партії осередніх держав. Та се єде дуже повільно. Якби Французи та Англійці не мали брати участі, то треба надумати ся, чи конференцію перервати, чи продовжати. П далі під покликом союза в справі передовіднями мира з соціал-демократією. Він сказав Штавнінгу: Зовсім серіозно говорять тепер про антивійськові походи, а навіть про двох-або трьохлітнє продовження війни. Може сподівати ся соціал-демократія, яке велике нещастя було би це для людства!

ВІЙНА.

(Звідомлення осередніх держав).

На західніх фронті в Англії зміни у Фландрії була досить сильна перстрілка артилерії. Коло Вічет тяжка артилерія брала участь у бою. Коло Арра були стички між патрулями в обох сторін.

Французи підняли двічі наступ, щоби здобути утрачену повітію над Есною.

На східніх фронті кидають бомби Німці на залізничні двірець Волькі, 10 км. від Поставів, у відплату за кидання бомб з боку Росіян.

Загалом на всіх фронтах панує спокій.

Французькі війська посування ся в глибину Фесалі в безборонній Греції.

Після урядового звідомлення у місці травні затоплено загалом 869.000 тонн торговельних кораблів авантажу. Від 1. лютого затоплено 3,655.000 тонн. Німецька підводна флота прибирає щораз більше сили свіжо збудованими підводними суднами. 11. червня пробила торпедом японський броненосець Стакаті коло Японії, при чому згинуло 55, людей в боку Японії.

З таборового життя.

— Генеральна Старшина. На засіданні 11. червня при звичайному порядку запали слідуючі ухвали:

Для вияснення справи памятника помершим назначить засідання на 12. с/м., на яке запросити голову Комітету по будові памятника т. Б-ка для інформації.

З приводу письма з Волині П. Ш-а ухвалено пожертувати на волинські школи 100 мар., вислати як можна більше підручників шкільних, якими не користається ся тепер Просвітна Громада, та висилати 500 примір. часописів „Громадська Думка“, яка по словам т. Ш-а здобула там серед населення велику популярність і росходить ся незвичайно хутко. Крім того т. П-кий взяв на себе місію знести в Педагогічним Т-ом у Львові в справі посилки підручників на Волинь.

Ухвалено зажадати від організації звіти за першу й другу четвертину року. Зробити список важкою хорах людей, які, працюючи в організаціях, не хотіли йти до лазарету, та зробити заходи, щоб вони були при перевізі інвалідів на рівні з тими, що лежали в лазареті.

Тому, що на вічах порушується ся багато справ, виникла потреба визначити ще один день для віча, а іменно:

середа—політичне віче;
п'ятниця—таборові справи;
субота—світові події.

Під кінець засідання дано відпустку на 1 місяць президенту т. Андр-ку з 15% по 15%, с. р. Заступнице його цей час секретар т. Б-ко, а секретарство тимчасово доручено т. Г-ку.

На засіданні 19. червня ухвалено скликати для інформації на 20 с/м. Народну Раду і крім того—збори всіх таборових організацій.

Ухвали по другим справам будуть подано в слідуючому числі.

Б. Ф-ко.

— Віче 9. бльону. 17. червня, в неділю, о десятій годині дня, в блоці відбулося бльокове віче, на якому, крім адміністративних справ, була порушена справа Українського Національного фонду, а також і фондів: Волинських школ і Памятника помершим в таборі Вецляр.

Вічем було ухвалено, що кожний полонений 9. бльону, який одержує місячно 1 м. 50 фен., повинен жертвувати що місяця по 15 фен., а хто одержує більше 1 м. 50 ф., то повинен жертвувати по 30 фен., що місяця. Ці гроші малиб розподіляти ся на всі три фонди порівну.

Крім того під час віча було візовано на указані вище три фонди разом 28 марок 07 фен.

К.

— Кіно. По вітіркам у вечери розпочалися в Народному Домі картини кіна. Картини проходять дуже справно, програма досить широка і тільки через те, що в таборі тепер мало людей і всі за ділом,—глядачів приходить менше, вже се було раніше.

Кіно на робітничих командах.

St. Weilburg. В неділю 17. с/м. Просвітна Громада перший раз зробила виставу живих картин для товаришів.

На кіно були запрошенні всі команди з окружних сл. і фабрик а загальним числом людей до 200, але зібралося значно менше—чи із за байдужості, чи із за того, що не всі як слід довідалися про кіно.

Кіно пройшло досить добре і внесло оживлення. Добре удалось також маленьке віче, заряджене під кінець. Коли проф. Т-ла розповів про український рух в Росії, а т. Б-ко зробив заклик до роботи над собою й жертвувати на Український Національний Фонд, висту-

пив один із присутніх т. Е-ко з гарячою промовою. „Завдяки тому, говорив товариш—що самодержавна Росія завела скрізь школи на російській мові та заборонила науку на нашій мові, як настільки забув рідну мову, що не вміє як слід звязати думок і примушений просити дозвілъ сказати скільки слів по російській“. Далі товариш говорив, що багато серед нас є лишилося людей, які вперто тримають ся погляду, що Росія — єдина й неділіма. Іх мало переконали й останні події, що показали, як маса нації населяє П. Але все таки серед всіх націй є люди, що взяли ся щиро за роботу для свого народу; не остались і ми, Українці, без них.

— По всьому краю кипить велика робота організації народних мас, бо тільки організація та умінні стояти міцною громадою „один за всіх і всі за одного“ може закріпити добуті свободи та підняти наш добробут. Хай же всі, що сидять тут, далеко від рідного краю, візьмуть ся за роботу над собою, щоб приїхати до дому свідомими громадянами, бо стідно буде вернутися в обновленій краї такими, якими вислали нас сюди царі!“.

Промова була покрита ряснimi оплесками і всі росходилися з піднятим настроєм.

На жаль—зависокі ціни місцям, бо з хліборобських команд говорили, що 75 ф. для них дорого.

Б. Ф-ко.

— Видавниче Т-во ім. Б. Гріченка, 18. і 19. червня відбулися звичайні Загальні Збори Т-ва зі слідуючим денним порядком: 1) Читання протоколів; 2) Звіт заряду в трьох місячної діяльності; 3) Звіт ревізійної комісії; 4) Уділення абсолюторії уступаючому заряду; 5) Вибір нового заряду; 6) Плян дальної діяльності Т-ва і 7) Вільний внесення.

По відчитанню й приняттю протоколів дали звіт з діяльності заряду: голова Т-ва, писар, адміністратор, експедітор, скарбник, референт книгарії, бібліотекар. Звітів, після запитів і пояснень, видно було, що діяльність Т-ва розвивалася більш-менш нормально—помимо тих упущенів, яких неможливо було оминути за браком відповідних, неперетяжених сил у Т-ві.

Після звіту ревізійної комісії й уділення абсолюторії заряду припинено було до виборів нового заряду. Перед сим піднесенено було бажання реорганізувати заряд в тому напрямі, що заряд буде виконувачем адміністраційним тілом, а для ведення редакційних справ створити осібну редакційну комісію. Однак через те, що се торкалося зміни статуту, а також точки на порядку денного не стояло, то відкладено цю справу до рішення на найближчих надзвичайних зборах Т-ва, а на сей раз ухвалено вибрати заряд на старих основах.

Вибрано голову Т-ва (т. Ч-р), вісім членів заряду в призначенні Ім відповідних функцій діяльності і трьох заступників. Вибрано також ревізійну комісію із трьох душ.

Що до пляну діяльності Т-ва, то головним чином зупинились на потребі відкрити курси дневникарства для членів Т-ва.

На вільних внесеннях були взяті на увагу деякі справи, що торкалися організаційного боку життя Т-ва.

В. Г.

Жертви.

На Український Національний Фонд.

м. ф.

Ком. Grube Juno, т-во „Правда“ 12 20
Ком. Wallmerod, № 1663 1—

Помилково не занесені в числі 40 „Громадська Думка“ жертви від т. О-ка—50 ф. К-ука—10 ф., К-ка—10 ф., К-ця—50 ф.

Разом 14 40

На часопис „Громадська Думка“.

Ком. Allendorf 18 5

На т-во „Самост. Україна“.

Ком. Allendorf 11 0

„ Biebrich, № 1626 1—

2 10

На запомоговий комітет.

Ком. Obergneimbach 9 —

На будову памятника. помер. тов.

Ком. Biebrich, № 1626 8 —

Пересторога.

До нас доходять вісти, що багато полонених нашого вецлярського табору тікають з робітничих команд, думочучи тим улегшити свою долю. Одні мріють якось добраться до граніці та прорватися і далі, а в більшості випадків утікають просто до табору, сподіваючись тут знайти якісь захист в організаціях, або думають, що в крайньому разі прогуляють ся й пойдуть після на іншу, може кращу роботу.

Всі ці утікачі („льотчики“), куди-б вони не тікали, попадають до табору, але запевнямо—не полегчено тут їх чекають. До Генеральної Старшини поступали вже прохання пристроїти десь утікача, чи захистити його від кари, і коли Генеральна Старшина звернулась і цій справі до Командатури, то одержала рішучу відповідь, що всі утікачі, без винок, мусять понести строгу кару, а іменно, що найменше: дві неділі строгого арешту, після чого—відправлення на експриватну команду, де полонені лишаються всіх тих вигод, які вони мають в звичайних командах.

Не думайте, товариши, що як кому вдається випадково попасти у нейтральні держави, то його пошилють у Росію—це неможливо. Його чекає те саме, що було з раштатським товаришом, який утік у Швейцарію і який попав у руки англійським і французьким агентам, що ловлять всячкими способами людей для своїх кольоніальних легіонів. (Див. „Громадська Думка“, ч. 36).

Подачаю отсє до відому всім т.т. полоненим, Генеральна Старшина заявляє, що ніяких утікачів вона не може брати під свою опіку, і разом з тим висказує свій жалі, що випадки втечі повторюються, бо безперечно втечі приносять лиху як самим утікачам, так і тим, які мирно таємно переносять свою долю.

Майте на увазі, товариши, що Ви, як полонені, повинні працювати і що Ви тільки пильнуванням і послухом можете улегшити свою положення!

На підставі цілої маси фактів можемо посвідчити, що кожда втеча, як остатній спосіб протесту проти неволі, найбільше шкодить перш усного самим утікачам, потім—що погіршує нашу неволю, а далі—зде відбивається на тому економічному положенню, від якого залежить життя перш усого міліонів полонених.

Подумайте, товариши, над цим! Подумайте та згадайте й про те, що може вже небагато лишилося ся ждати до миру. Наберіть ся ж терпіцю, щоб дочекати того щасливого моменту, коли всі по праву, по закону становимо відмажати на волю, до рідних, на нову, вільну Україну!

Генеральна Старшина.

Листи з України.

1). „Лист до брата Степана від Павла С.“

Оце сьогодня я бачив ту картку, що ти передав із Германії. Мині кажути, що ти не хочеш іти в школу. Як що це школа наша українська, або, як кажути, малоруська, то ти їди учити ся. Коли не підеш в цю школу, то я буду рахувати цей поступок дурним. Напиши мій про цю школу. Привіт тобі від мене від усіх славної України.

Знай, що ти Українець.“ (Лист до полоненого С. Марка, 4 бат., 16 роти, № 2117).

2). „Любій Ф.! У нас є багато новин і одна з них особливо цікава. У Шарівці (маленьке дідичне місто з 1500 людьми, богоугівського повіту, харк. губ.) відкривається українська книгозбирія. Можу тебе заповісти, що коли повернешся до рідного краю, то, як свідомий син народу, будеш дорогим і бажаним гостем. Твій брат В.“ (Лист до полоненого офіцера С-я).

ДО Т. Т. СІЧОВИКІВ

ПО РОБІТНИЧИХ КОМАНДАХ.

Збори т-ва „Січ“ 14. червня с. р. винесли ухвалу скласти жертву на Національний Український Фонд по 25 фен. з кожного січовика одноразово і надалі по 10 фен. місячно. Крім того відділено в час т-ва на цей фонд 100 мар. Ухвалено також звернути ся до січовиків по робітничих командах в зазивом допомогти Т-ву в справі збирання жертви на Національний Фонд.

Т-ву сподівається, що товариші по робітничих командах відклиknуться і підтримають думку свого Т-ва.

За отамана Я-біс.

Жертви можна надсилати через редакцію для т-ва „Січ“ по адресі: Ukrainischer Untertrichts-Ausschuss Lagerzeitung K.-G.-L. Wetzlar.

Шерпіска Редакція.

Ком. Limburg, т. 1. За-кій, ком. Gusterinhein, ком. № 498, ком. Laurenburg, № 12334. ком. Wülfle, ком. Obergutsdorffmattenweg № 2679 В., ком. № 10647, ком. Holzappeler Hütte, ком. Girkhausen, ком. № 12131, ком. № 2732 В., ком. Katzenelbogen, ком. Breitw. № 2778 В., ком. Oberwies № 10886, ком. № 2004, ком. Niederdorfleden № 2646, ком. Mörleinbach, ком. Vollkirchen, № 1851, ком. Münter № 2738, ком. № 3229, ком. № 11900.—Передплати одержана. Часопис посылаємо.

Ком. Steinbach, № 10340, т. А. А-са. Передплата на 2 місяці (60 ф.) одержана. Часопис будемо слати. Попередніх 86 ф. не одержували.

Ком. Obergneimbach. Гроши (2 м. 30 ф.) одержано. Постіль Вам часопис на 1 м. 25 ф. а решту (1 м. 05 ф.) гропей містимо на національний фонд.

Ком. Lahr, № 2961. Часопис Вам посылається.

Ком. Darmstadt. Передплата за часопис «Вільне Слово» одержана. Часопис будемо посылати.

ОГОЛОШЕНЯ.

Т. т. що просять ся до табору в школу мусять вже знати з попередніх оголошень, що школа зачинена і тому стягнути до табору неможливо.

Віра Лівонюк з діточками Василем і Михайлком із села Хойно, мінської губ. пінськ. повіту, шукав свого чоловіка Василя Фед. Лівонюка, який знаходить ся в полоні. Просить відізвати ся і заповісти про місце свого побуту.

Заповісти на адресу: с. Поросюки, більського повіту на Шдлясю.

ІІІ УКАСМО складатів (наборщиків) і машиніста до нашої таборової друкарії добре знайомих з цим ділом. Просимо при зголосуванні подавати докладно ім'я, фамілію, та де раніше працювали, в яких друкарнях.